

Vischnaunca da Mustér

**Lescha davart igl encurir
cristallas e mineralias
ed il lavar aur**

2019

- Art. 1 Validitad
- 2 Egalitad dallas schlatteinas
- 3 Lubientscha da cavar cristallas e mineralias
- 4 Lubientscha per lavar aur
- 5 Cuoz dalla lubientscha
- 6 Intents scientifics ed excursiuns
- 7 Scamonds temporals
- 8 Scamonds locals
- 9 Sgols cun helicopter
- 10 Responsabladad
- 11 Refatga
- 12 Schurmetg dalla cava
- 13 Utensils lubi per lavar aur
- 14 Anfladas specialas da cristallas e mineralias
- 15 Survigilanza
- 16 Taxas
- 17 Diever dallas taxas
- 18 Cunterdretg
- 19 Tgisa
- 20 Castitgs
- 21 Retratga ni snegada dalla lubientscha
- 22 Mieds legals
- 23 Execuziun
- 24 Vigur

Art. 1 Validitad

Questa lescha regla il cavar cristallas e mineralias sco era il lavar aur independentamein dalla proprietad dil schischom. Ella vala per igl entir territori dalla vischnaunca da Mustér.

Art. 2 Equalitad dallas schlatteinas

Las indicaziuns davart las persunas, las funcziuns e las professiuns en questa lescha serefereschan da principi ad omisduas schlatteinas, aschilunsch ch'ei resulta buca enzatgei auter ord il senn dalla lescha.

Art. 3 Lubientscha da cavar cristallas e mineralias

¹La lubientscha per cavar cristallas e mineralias vegn concedida a persunas naturalas che han cumplenu il 18 avel onn e che possedan ina assicuranza da responsabladad enviers tiarzas persunas. Quella sto cuvierer sufficientamein donns materials e da persunas.

²Per sigliantar drova ei ina lubientscha supplementara. Quella obtegnan mo persunas sesentas en vischnaunca (scret d'origin) che han cumplenu il 20avel onn e che possedan in attest da sigliantar. Per sigliantar vegn incassau ina taxa supplementara.

³Il diever da tuttas maschinas ei scumandaus. En cass excepziunals sa la suprastonza communal lubir da duvrar maschinas da furar cun incassar persunter ina taxa supplementara.

⁴Lubientschas per sigliantar e furar astgan vegnir dadas mo aschinavon ch'ils petents dattan caparra da prender dueivel risguard sin la protecziun dalla natira.

Art. 4 Lubientscha per lavar aur

¹Per menar ed organisar gruppas a basa commerciala basegna ei ina lubientscha dalla suprastonza communal.

²Il petent sto haver cumplenu 18 onns. Plinavon sto el esser en possess d'ina assicuranza da responsabladad.

³Per singulas persunas sa la suprastonza communal incassar taxas tenor art. 16 da questa lescha.

Art. 5 Cuoza dalla lubientscha

¹La lubientscha per cavar cristallas e mineralias ei mintgamai valeivla per igl onn calendar.

²La lubientscha per lavar aur vala sil pli baul naven digl 1. da matg entochen ils 15 da settember. Igl ulteriur temps eis ei scumandau da lavar aur en tuts flums ed uals.

³La suprastonza communal sa prolungir il lavar aur per gruppas organisadas tochen maximalmein ils 15 d'october.

Art. 6 Intents scientifics ed excursiuns

¹Persunas ch'enquoran cristallas e mineralias spirontamein per intents scientifics e che prendan a casa mo campiuns, obtegnan gratuitamein ina lubientscha da cavar cristallas. Ellas astgan duvrar sulettamein puntga e marti.

²Participonts d'excursiuns organisadas da cavacristallas drovan negina lubientscha.

Art. 7 Scamonds temporals

¹Il lavar aur ei era lubiu dumengias e firaus.

²Firaus e dumengias eis ei scumandau da cavar cristallas e mineralias.

Art. 8 Scamonds locals

¹Igl ei scumandau da cavar cristallas:

- a) en uals serra;
- b) sigl intsches da plontaziuns e da lavineras;
- c) sin scarpas da sendas e vias.

²Sche motivs impurtonts pretendan ei, sa la suprastanza communal restrenscher ni scumandar il cavar cristallas e mineralias era en auters territoris sco era il lavar aur ella zona lubida.

³Tut il lavar aur ordeifer la zona definida ei scumandau.

⁴Duront lavar aur eis ei scumandau:

- a) da deviar uals e flums;
- b) da cavar giu e donnegiar terren carschiu suenter las rivas da flums ed uals;
- c) da donnegiar uors e rempars sco era ulteriuras uestonzas.

⁵Plinavon sa la suprastanza communal decretar scamonds da lavar aur en loghens nua ch'ei vegn fatg surdiever ni ch'il prighel d'erosiuns periclitescha il contuorn.

Art. 9 Sgols cun helicopter

Sgols cun helicopter en connex cun l'explotaziun da cristallas e mineralias drovan ina lubientscha dalla suprastanza communal. Quella lubientscha vegn concedida mo en connex cul transport da cristallas gia explotadas.

Art. 10 Responsablada

Il cavacristallas sco il lava-aur:

- a) sto prevegnir a scadin donn, surtut enviers personas, animals, baghetgs ed indrezs publics e privats;
- b) ei responsabels per ils donns ch'el caschuna cun encurir cristallas e mineralias ed il lavar aur;
- c) ha da rumir siu plaz da lavur, aschia ch'ei exista negin prighel per glied ed animals.

Art. 11 Refatga

Donns caschunai entras il cavar cristallas ed il lavar aur ston vegnir refatgs entras il caschunader. Leu nua che quels donns vegnan buca refatgs ei la vischnaunca autorisada da refar quels sin donn e cuost dil caschunader suenter haver visau quel.

Art. 12 Schurmetg dalla cava

¹Ha il cavacristallas aviert in fuorn, denton aunc buca finiu l'explotaziun, vala quel per occupaus, aschinavon ch'il cavacristallas lai anavos in u plirs uaffens, silmeins denton ina puntga e marca il fuorn cul num e datum. Duront ils proxims dus onns astga in fuorn occupau buca vegnir explotaus d'autras personas.

²In cavacristallas astga occupar silpli dus fuorns en vischnaunca; en mintga cass buca entiras preits crap.

³Per il lava-aur exista negin schurmetg dil plaz. Banduna el siu plaz da lavur ei quel da tut temps accessibels per in auter lava-aur.

Art. 13 Utensils lubi per lavar aur

¹Igl ei lubiu da far diever da suandonts utensils per lavar aur:

- a) pala, sadiala;
- b) cazzetta ni taglier, respectiv dratg;
- c) canals entochen ina lunghezia maximala da 1.20 m;
- d) detectur da metal.

²Auters uaffens e maschinas da tut gener sco era il diever da tuttas substanzias chemicas ei scumandau ed astga buca vegnir transportau el plaz da lavar aur.

Art. 14 Anfladas specialas da cristallas e mineralias

Anfladas da bellezza singulara e da considerabla muntada ein d'annunziar immediat alla suprastanza communal. La vischnaunca ha igl emprem dretg d'acquistar tals exemplars cun pagar ina indemnizaziun commensurada. Quella vegn fixada d'ina cumissiun dil fatg neutrala.

Art.15 Survigilanza

¹Mintga possessur d'ina lubientscha el senn dils art. 3 e 4 da questa lescha sto haver cun el la lubientscha sco era la carta d'identitad.

²La suprastonza communal definescha el rom dalla lescha da polizia communal als organs da survigilanza. Els exequeschan lur incarica tenor las cumpetenzas adossadas agli el rom dalla lescha respectiva.

³Las personas incaricadas dalla suprastonza communal cun la survigilanza ein legitimadas da controllar in e scadin, aschinavon ch'ins suppona ch'el mondi per cristallas e mineralias ni ch'el fetschi diever d'ina lubientscha da lavar aur.

Art. 16 Taxas

¹Las taxas per cavar cristallas e mineralias muntan:

	<u>minimal:</u>	<u>maximal:</u>
a) per personas domiciliadas en vischnaunca	frs. 100.--	frs. 300.--
b) per burgheis grischuns e per Svizzers domiciliats el Cantun	frs. 250.--	frs. 500.--
c) per ulteriurs Svizzers ni per personas digl exteriur domiciliadas en Svizra (permissiun C)	frs. 400.--	frs. 700.--
d) per tuttas ulteriuras personas digl exteriur	frs. 600.--	frs. 1'000.--
e) per cartas dall'jamna	frs. 100.--	frs. 250.--
f) per cartas dil di	frs. 20.--	frs. 40.--

²La taxa annuala per la lubientscha supplementara per sigliantar munta a:

	frs. 200.--	frs. 400.--
--	-------------	-------------

³Las taxas per lavar aur muntan;

a) carta annuala per affons e giuvenils tochen 18 onns en accumpignament dils geniturs	gratuit	
b) carta annuala per personas cun domicil ella vischnaunca da Disentis/Mustér	frs. 0.--	frs. 50.--
c) carta annuala per burgheis dil cantun Grischun e svizzers cun sedia el cantun	frs. 0.--	frs. 200.--
d) carta annuala per tuts svizzers ed jasters cun lubientscha C	frs. 0.--	frs. 250.--
e) carta annuala per tuts ulteriurs burgheis digl exteriur	frs. 0.--	frs. 250.--
f) carta dall'jamna	frs. 0.--	frs. 80.--
g) carta dil di	frs. 0.--	frs. 20.--
h) carta da famiglia	frs. 0.--	frs. 30.--

⁴La taxa per lavar aur el senn digl art. 4 da questa lescha munta a:

	frs. 300.--	frs. 600.--
--	-------------	-------------

⁵La fixaziun dallas taxas per las lubientschas succeda entras la suprastonza communal.

Art. 17 Diever dallas taxas

La mesadad dallas entradas ord las lubientschas da cavar cristallas, mineralias e lavar aur sto vegnir impundida per igl acquist d'ina collecziun da cristallas e mineralias sco era per anfladas specialas en connex cun lavar aur.

Art. 18 Cunterdretg

¹La lubientscha da cavar cristallas e mineralias vala era pil territori dallas vischnauncas dalla Cadi, aschinavon che quellas reglan il cavar cristallas e mineralias e salvan cunterdretg.

²La lubientscha per lavar aur vala mo per la vischnaunca da Disentis/Mustér.

Art. 19 Tgisa

Ils survegladers, ils cavacristallas ed ils lava-aur han d'annunziar surpassaments da questa lescha alla suprastanza communal.

Art. 20 Castitgs

Surpassaments da questa lescha vegnan puni tenor las prescripziuns dalla lescha communal da polizia. Aur, cristallas e mineralias anfladas entras surpassar las prescripziuns restan proprietad dalla vischnaunca senza indemnizaziun.

Art. 21 Retratga ni snegada dalla lubientscha

Vegnan las prescripziuns da questa lescha buca observadas, sa la lubientscha dada vegnir retratga. Plinavon san ins snegar novas lubientschas.

Art. 22 Mieds legals

Encunter decisiuns e disposiziuns dalla suprastanza communal sa vegnir recurriu enteifer 30 dis suenter la comunicaziun alla Dertgira administrativa dil cantun Grischun.

Art. 23 Execuziun

La suprastanza communal conceda tuttas lubientschas, dessegna ils survegladers e procura l'execuziun da questa lescha.

Art.24 Vigur

Questa lescha ei vegnida approvada dil cussegl da vischnaunca ils 22-02-2019 e passa retroactivamein en vigur cun ils 01-01-2019. Ella remplazza tuttas prescripziuns anteriuras e che stattan en cuntradicziun cun questa lescha, en special la lescha davart igl encurir cristallas e mineralias ed il lavar aur per la vischnaunca da Disentis/Mustér dils 15 da matg 2000.

Per la vischnaunca da Disentis/Mustér

Il president communal:
Robert Cajacob

Il canzlist communal
Andri Hendry